

Az évszázad legnagyobb könyvadománya az MTA 200. évfordulóján: a Collectio Rozsondaiana

Az Akadémia történetében száz éve nem volt példa olyan értékes felajánlásra, amelyet a Rozsondai házaspár tett az Akadémia és könyvtára alapításának 200. évfordulója alkalmából. Rozsondai Marianne és Rozsondai Béla 64 kötetből álló, 15. századi ősnymtatványokat és 16. század eleji nyomtatott könyveket tartalmazó egyedülálló magángyűjteményüket ajándékozták az MTA könyvtárának, köztük 18 olyan példánnyal, amely egyetlenként ismert egész Magyarországon. Az adomány szellemi és anyagi értéke hatalmas, a mögötte rejlő emberi történet megindító.

A Tudós Társaság, a későbbi Magyar Tudományos Akadémia könyvtára 1826-ban jött létre, amikor gróf Teleki József március 17-én családja harmincezer kötetes gyűjteményét az Akadémiának és a haza polgárainak használatára adományozta. A könyvtár azóta a magyar tudományosság egyik legfontosabb szellemi központjává vált, amelyet két évszázad mecénási gesztusai formáltak. Az MTA Könyvtár és Információs Központ a 200. évfordulón olyan kivételes ajándékkal gazdagodott, amelyhez hasonlóra legutóbb Vigyázó Sándor hagyatéka idején volt példa.

A Rozsondai házaspár felajánlása

A Rozsondai házaspár adománya nemcsak anyagi és szellemi értelemben jelent kiemelkedő értéket, hanem lelki értelemben is különleges és megindító cselekedet. Rozsondai Marianne CSc a magyar és európai könyvtörténet nemzetközileg elismert kutatója. Tudományos és szakmai életpályája az MTA Könyvtár és Információs Központ Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményéhez kötődik, amelynek évtizedeken át könyvtárosa volt. Életük férjével, Rozsondai Bélával, az elméleti kémia professzorával szakmailag is összefonódott: évtizedeken átívelő munkával ugyanis együtt készítették el a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára ősnymtatványainak katalógusát, amely egy szerte a világon használt kézikönyv (Rozsondai Béla – Rozsondai Marianne: *Catalogue of the Incunables in the Library and Information Centre of the Hungarian Academy of Sciences*, Budapest, Argumentum, 2013).

A házaspár az évtizedek alatt kialakított szakmai kapcsolatok révén ismerte meg Lőrincze Péter és Kovács Katalin gondosan őrzött antik gyűjteményét, amely 15. századi ősnymtatványokat és kora 16. századi kiadványokat tartalmaz – köztük ritkaságszámba menő Mátyás király korabeli budai kötéseket is.

Amikor a Lőrincze-Kovács bibliotéka eladása felmerült, a Rozsondai házaspár vásárolta meg a gyűjteményt.

Rozsondai Marianne és Rozsondai Béla már akkor tudták, hogy a különleges könyvgyűjteményt szeretett könyvtáruknak ajándékozzák majd az Akadémia és az MTA Könyvtár és Információs Központ alapításának 200. jubileumára.

Az ajándékot az MTA Könyvtára örök emlékezetül a *Collectio Rozsondaiana* névvel illeti.

A gyűjtemény tartalma és jelentősége

A kollekció 64 önálló kiadású művet foglal magában, amelyek Itáliában, Franciaországban, Németországban és Svájcban készültek, olyan városok nyomdáiban, mint Velence, Róma, Lyon,

Strassburg, Basel, Nürnberg vagy Köln. A szerzők között megtalálhatók ókori klasszikusok (Arisztotelész, Seneca, Suetonius, Plautus, Ovidius, Josephus Flavius; egyházatyák és középkori mesterek (Szent Ágoston, Aquinói Tamás, Kempis Tamás); reneszánsz humanisták (Petrarca); valamint kiemelten: Temesvári Pelbárt, akinek négy műve is a gyűjtemény része.

A 64 kötetből 55 ősnymtatvány (1501 előtti), 9 pedig korai antikva (1501-1510). A művek közül 46 először kerül az MTA könyvtárának tulajdonába, és 18 olyan kötet is van, amely egyetlen más magyarországi könyvtárban sem lelhető fel. Ezzel a magyar kulturális örökség jelentős mértékben gazdagodott.

A gyűjteményben szereplő Marcantonio Sabellico (1436–1506) velencei tudós és történész könyvének magyar vonatkozása is van, hiszen a magyar királyság folyamatosan (olykor baráti, olykor ellenséges) kapcsolatban állt Velencével. Utalhatunk itt a Velencéből jött Szt. Gellétre, vagy Szt. István királyunk utódjára, Orseolo Péterre.

Szent Ágoston Szentháromságról írott művének első lapján több kéziratos tulajdonbejegyzés is olvasható, pl. *Jonas Simonides, nyitrai kanonoké 1573-ból*, mivel egymás után hárman is tovább ajándékozták e példányt. Az ilyen tulajdonbejegyzések fontos magyar művelődéstörténeti emlékek. Az is fontos, hogy a könyv kódexlapba van kötve, amelynek mibenléte, eredete még megfejtésre vár.

A könyvek eredeti kötése, kéziratos bejegyzései és korabeli tulajdonosi jelzései egyedülálló forrásértéket képviselnek: új ismereteket nyújtanak a Hunyadi Mátyás-kori budai könyvkultúráról, valamint több történeti személyiség – köztük Eszterházy Miklós és Ráday Gedeon – könyvtárainak rekonstruálásához.

Történelmi távlat és erkölcsi példa

Az ajándék jelentősen gazdagítja a magyar kulturális örökséget, és új kutatási lehetőségeket nyit a hazai és nemzetközi tudományosság számára.

Rozsondai Marianne és Rozsondai Béla gesztusa túlmutat a tudományos támogatáson: Széchenyi és a felajánlásához csatlakozó kortársak adományozó szellemiségét elevenítik fel, amely az egyéni felelősségvállalást a közjó szolgálatába állítja. Tettük egyszerre tudománytörténeti és erkölcsi mérföldkő.

A *Collectio Rozsondaiana* létrejöttét két kiemelkedő tudós akaratának és elhivatottságának köszönhető. Az Akadémia e gesztust – Freund Tamás elnök Horatiust idéző szavaival – „aere perennius”, az ércnél is maradandóbban őrzi meg.

Sajtókapcsolat:

- Magyar Tudományos Akadémia Kommunikációs Főosztály
- +36 1 411 6321
- sajto@titkarsag.mta.hu

Eredeti tartalom: Magyar Tudományos Akadémia

Továbbította: Helló Sajtó! Üzleti Sajtószolgálat

Ez a sajtóközlemény a következő linken érhető el:

<https://hellosajto.hu/?p=27529>